

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zamstvo Din 64.—
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravljanje: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: Cila stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—
četrt strani Din 500.—, 1/4 strani
Din 250.—, 1/8 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Slovenski gasilci!

Casopisna poročila so v zadnjem času povedala, da je gasilska zveza v Belgradu odstavila odbor gasilske zajednice v Ljubljani in da so bili imenovani v odbor novi moške. Gotovo so morali biti vzroki za tako postopanje zelo tehtni in mora biti torej zadeva za Slovence važna. Saj vemo, da imamo v Sloveniji več kot 30 tisoč gasilcev razdeljenih po 14 župah v 920 čet. Po veliki večini so gasilci dobro organizirani, uniformirani in tudi razmera dobro izveščani ter predstavljajo najmočnejšo slovensko organizacijo. Mogoče da razmere v gasilskih četah niso povsod take, kakor bi bilo želeli, gotovo pa je slovensko gasilstvo na zelo visoki stopnji. V gasilstvu delujejo po veliki večini najboljši slovenski moške in fantje z vso požrtvovalnostjo. Imajo pa gasilci v svoji sredini tudi ljudi, ki jim za požrtvovalno delo ni, ki bi pa radi iz te naše lepe organizacije napravili nekaj čisto drugega. Hvala Bogu, so njihove namene pravočasno spoznali.

Leta 1933 se je izvršila reorganizacija gasilstva po novem zakonu. Ta zakon je uveljavila JNS vlada in je z njim hotela jugoslovansko gasilstvo popolnoma poenotiti. Verni pristaši JNSrežima, ki so se leta 1933 prav lahko po metodah režima in s pomočjo tedanjih srezkih načelnikov priklopili na vodstvo slovenskega gasilstva, so hoteli te naše gasilce po svojem vzgojiti. Zato pa ni smel nikdo, ki ni bil takratnemu režimu všeč, priti na kakršnokoli vodilno mesto v gasilskih organizacijah. Predvsem so razdelili gasilce na državne in protidržavne, tako, kakor je pač kateri bil pristaš JNS ali proti njej. Le »državni« so smeli biti poslovalci (predsedniki, poveljniki, starešine) v četah in župah; če so pa gasilci le hoteli izbrati svoje poveljnike in starešine, jim jih niso hoteli potrditi, ampak so jih odstavljali, ali jih celo izključevali kot člane. Z največjim terorjem so gospodarili razni politikanti v gasilskih »činicah«. Niso hoteli sprejemati poštenih naših mož in fantov za člane. Ako je bila ustanovljena kje nova gasilska četa, je niso hoteli sprejeti v zvezo. Samo radi politične »nezanesljivosti« tako niso sprejeli nekoliko tisoč članov in niso potrdili več desetih novo ustanovljenih čet. Pri volitvah leta 1933 in 1935 so morali slovenski gasilci v uniformah iti na volitve, agitirati za JNS in Jevtiča, gasilski avtomobili so pa morali voziti volilce na volišča.

»Jugoslovenci« so si hoteli svoje položaje v slovenskem gasilstvu tudi za bodoče zasigurati. Razpisali so posebne izpite in skušnje za gasilske poslovalce. Izpite in

skušnje bi smeli delati le oni, ki so že sedaj poslovalci; na občnih zborih v januarju ali februarju prihodnjega leta bi pa mogel biti izvoljen le oni, ki ima izpit, torej zopet po večini njihovi ljudje.

Velika večina slovenskih gasilcev je bila proti takemu postopanju in nastalo je med njimi nerazpoloženje proti peščici JNS gasilcev na vodstvu, posebno še, ker to vodstvo vsa leta ni za gasilstvo kot tako prav nič dobrega napravilo. To nerazpoloženje se je še povečalo, ko je vodstvo s prozornim namenom razpisalo izpite za poslovalce. Ni čuda torej, da so slovenski gasilci z zadovoljstvom vzeli na znanje zadnje dogodke v gasilski zajednici in da se sedaj pripravljajo, kako bo-

do pri gasilskih volitvah po zimi pomedli s svojimi dolgoletnimi izkoriščevalci.

Naša dolžnost je bila opozoriti na vse to, ker se je v Sloveniji že splošno smatralo ravno radi opisanih dogodkov, da naši gasilci niso nič drugega, ko neka JNS organizacija in da pošten Slovenec ne more biti gasilec. To mnenje je treba popraviti. Gasilci, člani po četah, so prav poštenu slovenski moške in fantje, vendar jih mnogokrat komandira peščica JNS priganjačev in agitatorjev. Kakor so Slovenci iz politike iztrebili te zajedavce, tako jih morajo tudi gasilci iztrebiti iz svojih vrst. Naše slovenske gasilce čakajo še velike dolžnosti in naloge, na katere se morajo dobro pripravljati, da jim bodo kos. Slovensko gasilstvo mora postati del našega narodnega programa.

V NAŠI DRŽAVI.

Državni proračun predložen skupščini. Finančni minister je predložil narodni skupščini predlog državnega proračuna za leto 1937-38. Proračun znaša 10 milijard 949 milijonov in je od lanskega za 625 milijonov večji. O posameznih postavkah bomo pisali natančneje, ko se bo o proračunu vršila razprava v skupščini in še bodo mogoče katere postavke zvišane ali znižane. Proračun je povečan radi povečanja izdatkov v zvezi z neobhodnimi potrebami narodne obrambe in varnosti države. Najbolj so povečani osebni izdatki za novih 800 učiteljev in suplentov. Dvignili so se izdatki za na novo pozidane bolnice, za zdravnike in bolniško osebje. Znatnejše je povečanje izdatkov za pospeševanje kmetijstva in zboljšanje živinoreje.

Za JRZ sijajno zmagovite volitve v zetski banovini v Črnigori. Zadnje nedeljo je volila v občine zetska banovina v Črnigori. JRZ je dobila od 269 občin 207, to je 70%. Celotna opozicija z neopredeljenimi ima 62 občin, to je 23%. V 12 okrajih je dobila JRZ sploh vse občine.

JNS vekomaj! Objesten JNSar je rekel, da bo JNS vekomaj. Prištevati pa ni, na kak način bo vekomaj. Mi pa vemo in lahko rečemo, da bo JNS ostala vekomaj v najslabšem spominu. JNS režim je bil sličen pijanemu zapravljenemu gospodarju, ki po neumnosti vse zapravlja, žena in otroci pa morajo biti tihi, če tudi trpijo hudo pomanjkanje ter se ne smejo zglasiti, drugače so tepeni. Slično je bilo pod JNS režimom. Uvedel se je strog

centralizem in vpeljala se je razna monopolizacija. Samo v enem mestu naj bi vse bilo združeno, po drugih mestih bi morali prositi za miloščino ali pocepati. Kdor je kaj govoril o samoupravi ali avtonomiji, je bil kot Jugoslaviji nevaren človek zaprt. Prav žalostni časi so bili. Ko pa so dobili pametni JRZ moške moč in je JNS režim preminul, je nastala svoboda. Po nedolžnem zaradi prisilnega režima zaprti moške so bili oproščeni in Jugoslavija je dobila med državami večjo veljavo. Da, JNS režim je preminul in ostal bo vekomaj v najslabšem spominu.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Avstrijski zunanji minister v Berlinu. Avstrijski zunanji minister dr. Schmidt se je pripeljal 19. t. m. s svojim spremstvom v Berlin, kjer se je razgovarjal z nemškim kanclerjem Hitlerjem in zunanjim ministrom Neurathom. Avstrija pričakuje od tega poseta gospodarske koristi.

Razočarani Madžari. Pisali smo, kako je naglasil Mussolini v svojem govoru v Milanu, da bi bilo treba zaradi znatnega števila Madžarov v Podonavju spremeniti mirovno pogodbo v korist Madžarske. Za to izjavo so bili Madžari navdušeni in so poprašali še Nemce, kakih misli so oni glede madžarske meje napram Jugoslaviji. Nemčija je odgovorila, da je zoper vsako spremembo mej Madžarske.

Tudi Bolgari se bodo oborožili. Proti mirovni pogodbi se je prva do zob oborožila Nemčija, za njo Avstrija, na pol že tudi Madžarska in v najnovejšem času je začela naročati v inozemstvu Bolgarija vojaška letala, dasi ji je to izrecno prepovedano po mirovni pogodbi.

Nemčija zavrgla zadnja določila ver-
zajske mirovne pogodbe. Nemčija je jav-

no proglasila za neveljavne vse one točke mirovne pogodbe, katere so jo tiščale med premagane države v svetovni vojni in med one, katerim je prepovedano oboroževanje. Zadnje dni je oglasila Nemčija svetu, da za njo ne velja več določba o mednarodnosti nemških plovih rek in da bodo te reke odslej nemška last. S tem je zavrгла Nemčija zadnje določbe mirovne pogodbe.

Trozveza proti sovjetski Rusiji. Med Nemčijo, Italijo in Japonsko je najbrž že sklenjen sporazum, ki je zgrajen na skupni politiki proti ruskemu komunizmu in na skupnih trgovskih koristih. Italija ter Nemčija priznata Mandžurijo, ki je v popolni odvisnosti od Japonske. Nemčija bo dobivala iz Mandžurije sirovine v zameno za svoje industrijske proizvode, posebno za orožje, strelivo in stroje za izdelovanje streliva. Tudi Italija je v zadnjem času prisiljena, da nastopi v zvezi z Japonsko in Nemci proti ruskemu komunizmu, ki zalaga rdečo špansko armado z orožjem in municijo. Italija ima zdaj največ koristi od tega, da podpira proti Rusom in rdečim zmagovitega generala Franca, ki je in bo nabavljaval vojne in druge potrebščine iz Italije. Trozveza proti sovjetom ne pomenja vojne z njimi, ampak hoče samo preprečiti svetovni požar, katerega skušajo zanetiti v Evropi ruski komunisti in uničiti vse po vzgledu Španije.

Italija in Nemčija sta priznali Francovo špansko vlado z utemeljitvijo, da je zasedla vlada generala Franca večji del Španije in da niti govora ni več o kakih rdeči vladni oblasti. Dosedanje diplomatsko zastopstvo pri levičarski vladi bo od Italije ter Nemčije odpoklicano in bosta za obe državi osnovani novi poslaništvi v Burgosu, kjer ima sedež Francova vlada.

Nova nepravilna Blumove francoske vlade. Francoska levičarska vlada pod predstvom Bluma se ima boriti z vedno novimi težkočami. Pred nedavnim so zaglali desničarji v parlamentu krik proti Blumovemu notrajnemu ministru Salengru. Očitati so mu, da je med svetovno vojno pribežal k Nemcem in je bil kot dezertar od Francozov obsojen na smrt. Po zlomu se je znal iz nečedne zadeve izmazati in se je upal celo postati župan mesta Lille in notrajni minister, ki je zastavil vse svoje moči, da bi bila Francija očitno podprla španske rdečkarje. Ti hudi očitki so šli ministru tako na živce, da je izvršil samomor s tem, da se je zastrupil s plinom. Salengro je bil odličan član socialistične stranke. Takale smrt notrajnega ministra je velika neprijetnost za celo vlado, ki boleha na obči nepriljubljenosti.

Huda napetost med Nemčijo in Rusijo. Nemčija poseda po Rusiji več trdk, katere upravljajo nemški državljani. In te v Rusiji že več let živče Nemce so začeli sovjeti v zadnjem času zapirati z izgovorom, da so zapleteni v zaroto proti obstoječemu režimu v Rusiji. Nemčija je proti temu postopanju ostro ugovarjala v Moskvi, a se Stalinovi mogotci prav nič ne zmenijo za nemški protest. Če bodo šli sovjeti tako daleč, da bodo zaprte Nemce obsodili in postavili pred puške, bo došlo med obema državama do prekinitve diplomatskih odnošajev.

Nalivna peresa

od Din 6.— višje, v Cirilovih prodajalnah Maribor in Ptuj.

Vseameriška konferenca. V prestolici južnoameriške republike Brazilija v Bu-

enos Airesu bo pričel te dni vseameriški kongres, ki bo trajal do 15. decembra in bodo njegovi sklepi odločujoče važnosti ne samo za Ameriko, ampak za celi svet. Predsednik Združenih ameriških držav Roosevelt je že odpotoval na ta posveto-
vanja.

Pomen katoliškega časopisja. Belgijski katoličani so si v svesti, da mora katolicizem, ako hoče biti prodoren in zmogovit, svoje sile črpati iz dvojne organizacije: politične in nepolitične. Med nepolitičnimi organizacijami zavzema važno mesto prosvetna organizacija. Ta organizacija, ki v Belgiji izvrstno uspeva, širi katoliško časopisje kot najboljšo izobraževalno sredstvo. Rezultat tega sistematičnega, neumorno vršenega dela, je velika razširjenost katoliškega časopisja v Belgiji. Mednarodna izložba katoliškega tiska, ki je bila v Vatikanu letošnje poletje, je nudila pregled katoliškega tiska po raznih državah. Kar se tiče katoliškega tiska v Belgiji, jasno in glasno govore naslednje številke: Od 2.200.000 iztisov novinskih dnevnikov odpade na katoliške dnevnike 995.000 ali 44%, na katoliški cerkvi sovražne 700.000 ali 31%, na indiferentne (brezbarvne) 565 tisoč ali 25%. Še ugodnejše je za katoličane razmerje pri tiskarstvih: 316 tiskarstev je katoliških, 298 pa nekatoliških. Posnemajmo Belgijce!

Inženjer-menihi. Bog kliče v svojo službo ljudi iz raznih poklicev in različne starosti. V Lyonu (na Francoskem) je živel inženjer Legrand, mož temeljite in dejansko preizkušene strokovne izobrazbe in velikega ugleda v tem velikem industrijskem mestu. Oženjen je bil ter živel v srečnem zakonu. Pa vendar ni bil zadovoljen. Hrepenel je višje. Njegovo hrepenenje ni veljalo svetu in temu, kar svet nudi plače, časti, uživanja in veselja. Višje je stremelo njegovo srčno hrepenenje. V samostan ga je vleklo: to je bil božji klic. In inženjer Legrand je temu klicu sledil: vstopil je v najstrožji katoliški red, v red kartuzijancev. Njegova soproga je tudi šla v samostan in sicer v samostan kartuzijank. Nedavno je prejel prejšnji inženjer Legrand zakrament duhovniškega posvečenja, ki mu

ga je podelil kardinal Maurin, lyonski nadškof.

Protestant — katoliški škof. Na Angleskem se v zadnjem času vedno česče dogaja, da protestantski duhovniki, člani anglikanske hierarhije, postanejo katoličani. Prav mnogo jih je tudi, ki postanejo katoliški duhovniki. Med temi je Henrik Ivan Poskitt. Poskitt je rojen iz protestantovske rodbine ter je bil leta 1911 posvečen za protestantovskega duhovnika. V tem svojem položaju ni mogel najti duševnega miru. Obširen in naporen študij krščanstva ga je uveril, da anglikanska cerkev, čije duhovnik je bil, ni prava od Kristusa ustanovljena cerkev. Takšna je edino katoliška cerkev. Temu spoznanju je sledilo dejanje: zapustil je dušnopastirstvo anglikanske cerkve in cerkev samo ter je leta 1915 vstopil v katoliško cerkev. Hotel je postati katoliški duhovnik. V to svrhu je študiral katoliško bogoslovje ter postal leta 1917 katoliški duhovnik. Zdaj ga je papež Pij XI. imenoval za katoliškega škofa v Leedsu, važnem industrijskem mestu Anglije.

Duhovne vaje za fante v Domu Jezusovega Srca v Mariboru so od 5. do 9. decembra. Začetek 5. decembra ob 7. uri zvečer. Vsa oskrbnina stane 100 Din. Prosimo, da se pravočasno prijavijo, kdor se želi udeležiti tega tečaja. — Vodstvo Doma.

Cirilova knjigarna v Mariboru priporoča gg. duhovnikom naslednja dela: Bares: Im Lichte der Ewigkeit, Ausgewählte Hirtenworte, Predigten, Ansprachen und Briefe, broš. Din 39.20. — Vonier-Elterhorst: Die Persönlichkeit Christi, broš. Din 36.40. — Bernhart: Der stumme Jubel, broš. Din 84.60. — Staudinger: Jesus und sein Priester, Gedanken über die Priester und die Heiligkeit des Priestertums, broš. Din 47.60. — Predigt und Prediger in der Zeit, broš. Din 45.—. — Faulhaber: Zeitrufe - Gottesrufe, gesammelte Predigten, vez. Din 86.80. — Begegnung von Kirche und Welt, broš. Din 22.50. — Weingartner: Der Christ im Alltag, broš. Din 50.—. — Weingartner: Kurze Katechismus-predigten, I. und II. Teil, broš. Din 72.—. — Kirche im Kampf, broš. Din 46.50. — Katholische Aktion und Seelsorge, broš. Din 30.—. — Adam: Jesus Christus, vez. Din 112.—.

Osebnosti.

Šolska sestra umrla. V zavodu mariborskih šolskih sester je umrla sestra M. Vincencija Lah v starosti 70 let, rojena na Pilštajnu leta 1865. Rajna je bila sestra že davno rajnega g. župnika Laha pri Mariji Snežni. Blagopokojni svetila večna luč, samostanski družini naše sožalje!

Nesreče.

Smrtna nesreča pri zajemanju vode. V Jaršah pri Zagorju ob Savi je zajemala

s škafom vodo iz vodnjaka 62letna vdova prevžitkarica Ana Renk. Pri tem delu je zgubila ravnotežje, padla je v vodnjak in se ubila.

Nesreča s cirkularko. Na Lednikovih žagi v Socki je zgrabila cirkularka žagarja Franca Špegel iz Paroža pri Dobrni in je mu odrezala na levi roki tri prste.

Pri padcu s kolesa si zlomila nogo. Pavla Fugin, 30letna žena občinskega tajnika iz St. Petra v Savinjski dolini, je padla s kolesa in si je zlomila desno nogo.

S hudimi poškodbami v bolnico. V ljubljansko bolnico so pripeljali Alojzija Habjana, 29letnega delavca iz Ježice. Omenjeni je bil zaposlen s prelaganjem cementnih vreč v skladišču ob stavbi Delavskega doma. Težke vreče so naenkrat